

Υπόθεση C-10/22

Αίτηση προδικαστικής αποφάσεως

Ημερομηνία καταθέσεως:

5 Ιανουαρίου 2022

Αιτούν δικαστήριο:

Tribunale ordinario di Roma (Ιταλία)

Ημερομηνία της αποφάσεως του αιτούντος δικαστηρίου:

5 Ιανουαρίου 2022

Αιτούσα:

Liberi editori e autori (LEA)

Καθής:

Jamendo SA

ΙΤΑΛΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

**TRIBUNALE ORDINARIO DI ROMA (ΤΑΚΤΙΚΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ
ΡΩΜΗΣ, ΙΤΑΛΙΑ)**

ΤΜΗΜΑ XVII ΕΙΔΙΚΕΥΜΕΝΟ ΣΤΙΣ ΕΤΑΙΡΙΚΕΣ ΔΙΑΦΟΡΕΣ

[παραλειπόμενα]

εκδίδει την ακόλουθη

ΔΙΑΤΑΞΗ ΠΕΡΙ ΠΑΡΑΠΟΜΠΗΣ σε ταχεία διαδικασία

(άρθρα 267 ΣΛΕΕ και 105 του Κανονισμού Διαδικασίας του Δικαστηρίου)

στην υπόθεση [παραλειπόμενα]

μεταξύ

της LEA - LIBERI EDITORI E AUTORI [παραλειπόμενα]

αιτούσας

κατά

της **JAMENDO SA** [παραλειπόμενα], η οποία εδρεύει στο [Λουξεμβούργο]
[παραλειπόμενα]

καθής

Αντικείμενο της κύριας δίκης

- 1 Η LEA είναι οργανισμός συλλογικής διαχείρισης δικαιωμάτων πνευματικής ιδιοκτησίας, ήτοι ένας εκ των φορέων που νομιμοποιείται για τη διαμεσολάβηση σε ζητήματα δικαιωμάτων πνευματικής ιδιοκτησίας στην Ιταλία, κατά το άρθρο 180 του νόμου 633 του 1941 περί δικαιωμάτων πνευματικής ιδιοκτησίας, και ως εκ τούτου ενεργεί ως εξουσιοδοτούμενη για τη διαχείριση και προώθηση των δικαιωμάτων πνευματικής ιδιοκτησίας των μελών της, με καθήκον την είσπραξη των σχετικών εσόδων. Η LEA διαχειρίζεται σε αποκλειστική βάση, άμεσα και δυνάμει συμβάσεων αμοιβαιότητας οι οποίες συνάπτονται με ανεξάρτητες οντότητες διαχείρισης και οργανισμούς συλλογικής διαχείρισης, συμπεριλαμβανομένων εκείνων εκτός Ευρωπαϊκής Ένωσης, τα πνευματικά δικαιώματα περίπου 39 000 δημιουργών και εκδοτών, συμπεριλαμβανομένων άνω των 22 000 Ιταλών. Όσον αφορά την παρούσα διαδικασία, εμπίπτει επίσης στην εντολή που της έχει ανατεθεί η συλλογή και η είσπραξη όλων των αμοιβών που προκύπτουν από τις αδειοδοτήσεις για μετάδοση μουσικής ή μουσικής υπόκρουσης σε εμπορικά καταστήματα μέσω των αποκαλούμενων Radio «in store».
- 2 Η JAMENDO είναι ανεξάρτητη οντότητα διαχείρισης δικαιωμάτων πνευματικής ιδιοκτησίας, εταιρία λουξεμβουργιανού δικαίου, δραστηριοποιούμενη στην Ιταλία από το 2004, η οποία έχει ως σκοπό να φέρει σε επαφή καλλιτέχνες και λάτρεις της μουσικής σε ολόκληρο τον κόσμο, με στόχο τη δημιουργία μιας διεθνούς κοινότητας ανεξάρτητης μουσικής. Η Jamendo Music παρέχει πρόσβαση σε εκτεταμένο κατάλογο, προσφέροντας άνω των 700 000 μουσικών κομματιών τα οποία διαμοιράζονται από περισσότερους από 45 000 καλλιτέχνες από περισσότερες από 150 χώρες παγκοσμίως. Υπάρχει δυνατότητα για καταφόρτωση και δωρεάν ακρόαση των μουσικών κομματιών από τον ιστότοπο της Jamendo, για προσωπική χρήση, σύμφωνα με τους όρους που εφαρμόζονται σχετικά με τις άδειες ενώ μέρος του ψηφιακού καταλόγου μουσικής διατίθεται και για εμπορικούς σκοπούς, εφόσον οι δικαιούχοι έχουν επιτρέψει την εν λόγω χρήση.
- 3 Η LEA κατέθεσε ενώπιον του αιτούντος δικαστηρίου αίτηση ασφαλιστικών μέτρων με αίτημα την παύση της δραστηριότητας της JAMENDO ante causam με την αιτιολογία ότι η δραστηριότητα διαμεσολάβησης σε ζητήματα δικαιωμάτων πνευματικής ιδιοκτησίας που ασκεί στην Ιταλία η αντίδικος είναι παράνομη
 - καθόσον η JAMENDO δεν είναι εγγεγραμμένη στον κατάλογο των οργανισμών που νομιμοποιούνται για τη διαμεσολάβηση σε ζητήματα δικαιωμάτων πνευματικής ιδιοκτησίας στην Ιταλία·

- καθόσον δεν πληροί τις ειδικές προϋποθέσεις που προβλέπει το νομοθετικό διάταγμα 35/2017 (με το οποίο μεταφέρθηκε στο εθνικό δίκαιο η οδηγία 2014/26/ΕΕ για τη συλλογική διαχείριση των δικαιωμάτων πνευματικής ιδιοκτησίας)·
- καθόσον η JAMENDO δεν παρέσχε στο υπουργείο τηλεπικοινωνιών την αναγκαία προειδοποίηση για την έναρξη της δραστηριότητάς της κατά την έννοια του άρθρου 8 του ανωτέρω νομοθετικού διατάγματος 35/2017.

Ως εκ τούτου, η LEA ζήτησε να διαταχθεί ως ασφαλιστικό μέτρο η παύση της εμπορικής δραστηριότητας της JAMENDO στην Ιταλία, η επιβολή ποινικής ρήτηρας για την περίπτωση της μη τήρησης, ύψους 20 000 ευρώ ημερησίως, καθώς και η δημοσίευση της απόφασης ασφαλιστικών μέτρων στις τρεις μεγαλύτερες εθνικές εφημερίδες.

- 4 Η JAMENDO παραστάθηκε στη δίκη των ασφαλιστικών μέτρων επικαλούμενη ερμηνεία της ιταλικής νομοθεσίας σύμφωνη προς τις απαιτήσεις της οδηγίας 2014/26/ΕΕ, η οποία προβλέπει ότι ο δικαιούχος των δικαιωμάτων πνευματικής ιδιοκτησίας και των συγγενικών δικαιωμάτων επί μουσικών έργων μπορεί να αναθέσει τη διαχείριση των δικαιωμάτων πνευματικής ιδιοκτησίας του ελεύθερα σε οργανισμό συλλογικής διαχείρισης ή σε ανεξάρτητο φορέα διαχείρισης. Πράγματι, ως φορείς που μπορούν να ασκούν δραστηριότητα διαχείρισης των δικαιωμάτων πνευματικής ιδιοκτησίας αναφέρονται στην οδηγία δύο διαφορετικές κατηγορίες φορέων, οι οποίοι προσδιορίζονται και δίνεται ο ορισμός τους στο άρθρο 3 της οδηγίας αυτής:

- **ο οργανισμός συλλογικής διαχείρισης (στο εξής: ΟΣΔ)**, δηλαδή κάθε οργανισμός που εξουσιοδοτείται «από τον νόμο ή μέσω εκχώρησης, άδειας ή οποιασδήποτε άλλης σύμβασης, για τη διαχείριση δικαιωμάτων πνευματικής ιδιοκτησίας ή συγγενικών δικαιωμάτων εξ ονόματος περισσοτέρων του ενός δικαιούχων, για το συλλογικό όφελος αυτών των δικαιούχων, ως αποκλειστικό ή κύριο σκοπό του, και ο οποίος πληροί ένα από ή αμφότερα τα ακόλουθα κριτήρια: i) ανήκει στα μέλη του ή ελέγχεται από αυτά· ii) έχει οργανωθεί σε μη κερδοσκοπική βάση» και

- **η ανεξάρτητη οντότητα διαχείρισης (στο εξής: ΑΟΔ)**, δηλαδή κάθε οργανισμός που εξουσιοδοτείται «από τον νόμο ή μέσω εκχώρησης, άδειας ή οποιασδήποτε άλλης σύμβασης, για τη διαχείριση δικαιωμάτων πνευματικής ιδιοκτησίας ή συγγενικών δικαιωμάτων εξ ονόματος περισσοτέρων του ενός δικαιούχων, για το συλλογικό όφελος των εν λόγω δικαιούχων, ως αποκλειστικό ή κύριο σκοπό του, και ο οποίος: i) δεν ανήκει σε δικαιούχους ούτε ελέγχεται από αυτούς, άμεσα ή έμμεσα, εξ ολοκλήρου ή εν μέρει, και ii) έχει οργανωθεί σε κερδοσκοπική βάση».

- 5 Η JAMENDO παραπονείται για το γεγονός ότι, κατά τη μεταφορά της νομοθεσίας της Ένωσης στο εθνικό δίκαιο, ο Ιταλός νομοθέτης δεν παρέσχε με ορθό τρόπο στις ανεξάρτητες οντότητες διαχείρισης τα δικαιώματα που προβλέπει

η οδηγία. Πράγματι, το άρθρο 180 LDA (νόμου περί δικαιωμάτων πνευματικής ιδιοκτησίας), του οποίου το περιεχόμενο δεν θίγεται από το διάταγμα μεταφοράς στο εθνικό δίκαιο, εξακολουθεί να προβλέπει σήμερα ως τους μόνους φορείς που μπορούν να ασκούν δραστηριότητα διαμεσολάβησης των δικαιωμάτων πνευματικής ιδιοκτησίας τη Società italiana degli autori ed editori (ιταλική εταιρία των δημιουργών και εκδοτών) (στο εξής: SIAE) και τους ΟΣΔ, χωρίς, αντιθέτως, να μνημονεύει τις ΑΟΔ. Επομένως, η εθνική ρύθμιση απαγορεύει στις ΑΟΔ να δραστηριοποιούνται στην Ιταλία στο πλαίσιο της διαμεσολάβησης σε ζητήματα δικαιωμάτων πνευματικής ιδιοκτησίας, περιορίζοντάς τες μόνο στην εναλλακτική υποχρεωτική λύση της σύναψης συμβάσεων με τη SIAE ή, εν πάση περιπτώσει, με τους εξουσιοδοτημένους ΟΣΔ.

- 6 Η JAMENDO υποστήριξε, επικουρικώς, ότι η δραστηριότητά της δεν εμπίπτει στη συλλογική διαχείριση των δικαιωμάτων πνευματικής ιδιοκτησίας, αλλά στην άμεση διαχείρισή τους, υποστηρίζοντας, συνεπώς, τα διαλαμβανόμενα στην αιτιολογική σκέψη 16 της οδηγίας, ήτοι ότι δεν πρέπει να θεωρούνται ανεξάρτητες οντότητες διαχείρισης οι κατηγορίες φορέων (όπως, επί παραδείγματι, οι εκδότες ή παραγωγοί) που χορηγούν άδειες για δικαιώματα που έχουν μεταβιβαστεί σε αυτούς βάσει «ατομικών» συμβάσεων.

Σχετικές διατάξεις

- 7 Η οδηγία 2014/26/ΕΕ στηρίζεται στην παραδοχή ότι σε «μια εσωτερική αγορά όπου ο ανταγωνισμός δεν στρεβλώνεται, η προστασία της καινοτομίας και της πνευματικής δημιουργίας ενθαρρύνουν επίσης τις επενδύσεις σε καινοτόμες υπηρεσίες και προϊόντα» (αιτιολογική σκέψη 1) και ότι «από τη στιγμή που θα ιδρυθούν στην Ένωση, οι οργανισμοί συλλογικής διαχείρισης θα πρέπει να μπορούν να απολαμβάνουν των εκ των Συνθηκών ελευθεριών όταν εκπροσωπούν τους δικαιούχους που κατοικούν ή είναι εγκατεστημένοι σε άλλα κράτη μέλη ή όταν χορηγούν άδειες σε χρήστες που κατοικούν ή είναι εγκατεστημένοι σε άλλα κράτη μέλη» (αιτιολογική σκέψη 4). Ειδικότερα, το άρθρο 5, παράγραφος 2, της ως άνω οδηγίας, χρησιμοποιώντας την ίδια διατύπωση με εκείνη της σύστασης της Επιτροπής, της 18ης Μαΐου 2005, σχετικά με τη συλλογική διασυνοριακή διαχείριση των δικαιωμάτων πνευματικής ιδιοκτησίας και των συγγενικών δικαιωμάτων για τις νόμιμες επιγραμμικές (on line) μουσικές υπηρεσίες (ΕΕ της 21ης Οκτωβρίου 2005), και επεκτείνοντάς την σε ολόκληρο τον τομέα των έργων που προστατεύονται από τα δικαιώματα πνευματικής ιδιοκτησίας, ορίζει ότι: «Οι δικαιούχοι έχουν το δικαίωμα να εξουσιοδοτούν οργανισμό συλλογικής διαχείρισης της επιλογής τους, να διαχειρίζεται τα δικαιώματα, τις κατηγορίες δικαιωμάτων ή τα είδη έργων και άλλα αντικείμενα της επιλογής τους, για τις επικράτειες της επιλογής τους, ανεξάρτητα από το κράτος μέλος ιθαγένειας, κατοικίας ή εγκατάστασης είτε του οργανισμού συλλογικής διαχείρισης είτε του δικαιούχου».
- 8 Ως φορείς που μπορούν να ασκούν δραστηριότητα διαχείρισης των δικαιωμάτων πνευματικής ιδιοκτησίας αναφέρονται στην οδηγία δύο διαφορετικές κατηγορίες φορέων, των οποίων δίνεται ο ορισμός (άρθρο 3): ο οργανισμός συλλογικής

διαχείρισης (ΟΣΔ), δηλαδή «κάθε οργανισμός που εξουσιοδοτείται από τον νόμο ή μέσω εκχώρησης, άδειας ή οποιασδήποτε άλλης συμβατικής συμφωνίας, για τη διαχείριση δικαιωμάτων πνευματικής ιδιοκτησίας ή συγγενικών δικαιωμάτων εξ ονόματος περισσοτέρων του ενός δικαιούχων, για το συλλογικό όφελος αυτών των δικαιούχων, ως αποκλειστικό ή κύριο σκοπό του, και ο οποίος πληροί ένα από ή αμφότερα τα ακόλουθα κριτήρια: i) ανήκει στα μέλη του ή ελέγχεται από αυτά· ii) έχει οργανωθεί σε μη κερδοσκοπική βάση» και η ανεξάρτητη οντότητα διαχείρισης (ΑΟΔ), δηλαδή «κάθε οργανισμός που εξουσιοδοτείται από τον νόμο ή μέσω εκχώρησης, άδειας ή οποιασδήποτε άλλης συμβατικής συμφωνίας, για τη διαχείριση δικαιωμάτων πνευματικής ιδιοκτησίας ή συγγενικών δικαιωμάτων εξ ονόματος περισσοτέρων του ενός δικαιούχων, για το συλλογικό όφελος των εν λόγω δικαιούχων, ως αποκλειστικό ή κύριο σκοπό του, και ο οποίος: i) δεν ανήκει σε δικαιούχους ούτε ελέγχεται από αυτούς, άμεσα ή έμμεσα, εξ ολοκλήρου ή εν μέρει, και ii) έχει οργανωθεί σε κερδοσκοπική βάση».

- 9 Στην ιταλική έννομη τάξη το επίκεντρο της ρύθμισης περί πνευματικής ιδιοκτησίας βρίσκεται στον νόμο 633 της 22ας Απριλίου 1941 (προστασία του δικαιώματος πνευματικής ιδιοκτησίας και άλλων συναφών με την άσκησή του δικαιωμάτων, επίσημη εφημερίδα της Ιταλικής Δημοκρατίας αριθ. 166 της 16-7-1941), όπως τροποποιήθηκε μεταγενέστερα.
- 10 Η οδηγία Barnier μεταφέρθηκε στην ιταλική έννομη τάξη με το νομοθετικό διάταγμα 35 της 15ης Μαρτίου 2017 (στο εξής: διάταγμα μεταφοράς στο εθνικό δίκαιο), διατηρώντας κατ' ουσίαν αμετάβλητο το περιεχόμενο του άρθρου 180 LDA, το οποίο ήταν αντίθετο στην πράξη στην ορθή εφαρμογή της οδηγίας Barnier στην Ιταλία. Ειδικότερα, εξακολουθούσε να υφίσταται το μονοπώλιο της SIAE στο πλαίσιο της διαμεσολάβησης σε ζητήματα δικαιωμάτων πνευματικής ιδιοκτησίας ενώ δεν εξασφαλιζόταν στον δικαιούχο των εν λόγω δικαιωμάτων η ελευθερία επιλογής του οργανισμού ο οποίος θα διαχειρίζεται τα δικαιώματα πνευματικής ιδιοκτησίας του. Λόγω των σημαντικών ασαφειών που ανέκυψαν κατόπιν της ελλιπούς αυτής μεταφοράς στο εσωτερικό δίκαιο καθώς και της διαδικασίας επί παραβάσει που κίνησε η Ευρωπαϊκή Επιτροπή κατά της Ιταλίας, η Ιταλική Κυβέρνηση, με την πράξη νομοθετικού περιεχομένου 148, της 16ης Οκτωβρίου 2017, περί επείγουσών διατάξεων για φορολογικά και χρηματοοικονομικά ζητήματα, τροποποίησε το άρθρο 180 του νόμου 633/1941 επεκτείνοντας και «στους άλλους οργανισμούς συλλογικής διαχείρισης που προβλέπονται στο νομοθετικό διάταγμα 35 της 15ης Μαρτίου 2017» (και, επομένως, όχι στις ΑΟΔ) την επιφύλαξη που αρχικά προβλεπόταν μόνον υπέρ της SIAE. Το άρθρο 180 του νόμου περί πνευματικής ιδιοκτησίας, όπως ισχύει, έχει ως εξής: «[1.] Η δραστηριότητα του μεσάζοντα, καθ' οιονδήποτε τρόπο ασκούμενη, υπό οποιαδήποτε άμεση ή έμμεση μορφή παρέμβασης, μεσολάβησης, ανάθεσης, εκπροσώπησης καθώς επίσης και διαχείρισης για την άσκηση των δικαιωμάτων αναπαράστασης, εκτέλεσης, απαγγελίας και ραδιοφωνικής μετάδοσης, συμπεριλαμβανομένης της παρουσίασης στο κοινό μέσω δορυφόρου και της μηχανικής και κινηματογραφικής αναπαραγωγής των προστατευόμενων έργων, μπορεί να ασκείται μόνο από τη *Società italiana degli autori ed editori (SIAE)* και από τους άλλους οργανισμούς συλλογικής διαχείρισης που αναφέρονται στο

νομοθετικό διάταγμα 35 της 15ης Μαρτίου 2017. [2.] Η εν λόγω δραστηριότητα ασκείται με σκοπό: 1) τη χορήγηση, για λογαριασμό και προς το συμφέρον των δικαιούχων, αδειών και εξουσιοδοτήσεων για την οικονομική χρήση των προστατευόμενων έργων· 2) την είσπραξη των εσόδων που προέρχονται από τις εν λόγω άδειες και εξουσιοδοτήσεις· 3) τη διανομή των ίδιων εσόδων μεταξύ των δικαιούχων. [3.] Η δραστηριότητα της Società italiana degli autori ed editori (S.I.A.E.) ασκείται επίσης σύμφωνα με τους κανόνες που τίθενται από τον κανονισμό στην αλλοδαπή, όπου η εν λόγω εταιρία διαθέτει οργανωμένη εκπροσώπηση. [4.] Η εν λόγω αποκλειστικότητα εξουσιών δεν θίγει την ευχέρεια του δημιουργού, καθώς και των καθολικών ή ειδικών διαδόχων του να ασκούν απευθείας τα δικαιώματα που τους αναγνωρίζονται από τον εν λόγω νόμο».

Συνοπτική έκθεση του σκεπτικού της διατάξεως περί παραπομπής

- 11 Είναι αρκούντως σαφές ότι η JAMENDO ασκεί στην Ιταλία δραστηριότητα διαμεσολάβησης έργων που προστατεύονται από τα δικαιώματα πνευματικής ιδιοκτησίας. Πράγματι, σύμφωνα με τα οριζόμενα στους General Terms of Use [Γενικούς όρους χρήσης] της Jamendo, κάθε καλλιτέχνης μπορεί να δημοσιεύσει ένα ή περισσότερα από τα μουσικά του έργα (είτε κομμάτια, είτε συλλογές) στην πλατφόρμα που θέτει στη διάθεσή του η Jamendo, δημιουργώντας τον λογαριασμό του ως καλλιτέχνης και δημοσιεύοντας απευθείας τα έργα του στην πλατφόρμα Jamendo, επιλέγοντας τη λειτουργία «upload your music». Επιπλέον, κατά τον χρόνο της αναφόρτωσης, κάθε καλλιτέχνης επιλέγει για κάθε έργο που έχει «ανέβει» τον τύπο της άδειας Creative Commons που προτίθεται να χρησιμοποιήσει, ορίζοντας κατ' αυτόν τον τρόπο, για κάθε μεμονωμένο έργο, τα δικαιώματα τα οποία παρέχονται στους χρήστες της πλατφόρμας (δηλαδή τα πρόσωπα που χρησιμοποιούν τις υπηρεσίες που προσφέρει η Jamendo). Απαξ η μουσική του «ανέβει» στη διαδικτυακή πύλη, ο καλλιτέχνης μπορεί επίσης να αποφασίσει να εγγραφεί και στην υπηρεσία Jamendo Licensing στην ψηφιακή πλατφόρμα, υπογράφοντας τη σύμβαση διανομής. Μετά την αποδοχή των όρων της σύμβασης, ο καλλιτέχνης μπορεί να προσθέσει (χειροκίνητα) ένα ή περισσότερα έργα στην υπηρεσία Jamendo Licensing και να αποφασίσει αν θα συμμετάσχει στα διαθέσιμα εμπορικά προγράμματα: «In store Program» (άδεια για μουσική υπόκρουση σε εμπορικά καταστήματα) [παραλειπόμενα]) και «Catalog Program» (άδεια συγχρονισμού μουσικής με οπτικοακουστικό περιεχόμενο ή άλλα έργα πολυμέσων). Υπογράφοντας τη σύμβαση διανομής, οι δικαιούχοι εγγυώνται στη Jamendo ότι δεν είναι μέλη άλλης εταιρίας συλλογικής διαχείρισης και ότι δεν έχουν συμβατική σχέση με οντότητες τέτοιου είδους ή με οποιαδήποτε ιδιωτική επιχείρηση (ειδικότερα ραδιοτηλεοπτικούς φορείς, πλατφόρμες διανομής, παραγωγούς ή εταιρίες διαχείρισης σημάτων) που να τους απαγορεύει τη χρήση του προγράμματος Jamando Licensing παγκοσμίως και, κατά συνέπεια, την επιλογή αυτόνομης διαχείρισης των δικαιωμάτων τους πνευματικής ιδιοκτησίας. Με το πρόγραμμα Jamendo In-Store, τα έργα του πιστοποιημένου καλλιτέχνη ενσωματώνονται στους μουσικούς καταλόγους που δημιουργεί η Jamendo –επί του παρόντος 27– για να μεταδίδονται ως μουσική υπόκρουση σε καταστήματα (στο εξής: μουσικοί κατάλογοι).

- 12 Επομένως, η δραστηριότητα της καθής δεν φαίνεται να εμπίπτει σε αυτή της άμεσης διαχείρισης, καθόσον η JAMENDO, κατά δήλωσή της, χορηγεί άδειες και περαιτέρω άδειες, εισπράττει αμοιβές ανάλογα με τη χρήση του έργου και παρακρατεί καθορισμένη αμοιβή σε ποσοστό επί της είσπραξης· επιπλέον, οι συμβάσεις τις οποίες συνάπτει η JAMENDO με τα μέλη της δεν φαίνεται να αποτελούν αντικείμενο ατομικών διαπραγματεύσεων· η επιλογή μεταξύ των εναλλακτικών προσχώρησης τις οποίες προσφέρει η JAMENDO για την απόκτηση της ιδιότητας μέλους μέσω των διαφόρων όρων με τους οποίους διαφοροποιούνται οι συμβάσεις και των διαφορετικών τρόπων διαχείρισης των δικαιωμάτων πνευματικής ιδιοκτησίας, συνηγορούν υπέρ ενός χαρακτήρα προσχώρησης στη διαπραγμάτευση, στοιχείο το οποίο δεν επιτρέπει να συναχθεί το συμπέρασμα ότι η κάθε επιμέρους σύμβαση αποτέλεσε αντικείμενο ατομικής διαπραγμάτευσης.
- 13 Εξάλλου, η ίδια η JAMENDO ισχυρίζεται ότι διαχειρίζεται «μια τεχνολογική πλατφόρμα (προσβάσιμη μέσω διαδικτύου στη διεύθυνση www.jamendo.com), η οποία έχει ως σκοπό τη διανομή και την αδειοδοτημένη διάδοση παγκοσμίως μουσικών έργων των οποίων δικαιούχοι είναι ανεξάρτητοι δημιουργοί/καλλιτέχνες».
- 14 Αντιθέτως, δεν αμφισβητείται μεταξύ των διαδίκων ότι η LEA εμπίπτει στον νομοθετικό ορισμό του οργανισμού συλλογικής διαχείρισης.
- 15 Ομοίως, δεν αμφισβητείται ότι η καθής εταιρία JAMENDO δεν είναι εγγεγραμμένη στο μητρώο των εταιριών συλλογικής διαχείρισης (collecting) που έχουν λάβει άδεια δυνάμει του άρθρου 5, παράγραφος 1, του παραρτήματος Α, της απόφασης αριθ. 396/17/CONS. Ούτε δύναται να προβεί στη σχετική εγγραφή/διαπίστευση κατά τη διάταξη του άρθρου 180 LDA.
- 16 Είναι δυνατό να τεκμηριωθεί το ενδεχόμενο εκ πρώτης όψεως βάσιμο της αίτησης ασφαλιστικών μέτρων υπέρ της LEA, καθόσον η δραστηριότητα που ασκεί η Jamendo είναι απολύτως συγκρίσιμη με τη δραστηριότητα της LEA, έναντι της οποίας η καθής ενεργεί σε σχέση άμεσου ανταγωνισμού ελλείψει των νόμιμων προϋποθέσεων: διαμεσολάβηση σε ζητήματα δικαιωμάτων πνευματικής ιδιοκτησίας υπό τη μορφή συλλογικής διαχείρισης.
- 17 Όσον αφορά την ύπαρξη επείγουσας ανάγκης λήψης ασφαλιστικού μέτρου, το αιτούν δικαστήριο παγίως εκτιμά ότι πρέπει να θεωρείται αυταπόδεικτη, οσάκις προσβάλλονται δικαιώματα διανοητικής ιδιοκτησίας, η δε λήψη ασφαλιστικών μέτρων είναι το πλέον ενδεδειγμένο μέσο για την ικανοποίηση των συμφερόντων του δικαιούχου δικαιωμάτων πνευματικής ιδιοκτησίας και του κοινωνικού συνόλου, και υπό το πρίσμα των σημαντικών οικονομικών ζημιών τις οποίες υφίσταται το καθεστώς δικαιωμάτων πνευματικής ιδιοκτησίας μέσω της παράνομης δημοσιοποίησης των έργων ή λόγω παράβασης των ειδικών κανόνων που διέπουν τον τομέα.

- 18 Επ' αυτού, το προδικαστικό ερώτημα που έθεσε η JAMENDO φαίνεται να είναι καθοριστικό: πράγματι, η ισχύουσα ιταλική νομοθεσία εξαιρεί τις ΑΟΔ από τους φορείς που μπορούν να ασκούν τη δραστηριότητα *«του μεσάζοντα, καθ' οιονδήποτε τρόπο, υπό οποιαδήποτε άμεση ή έμμεση μορφή παρέμβασης, μεσολάβησης, ανάθεσης, εκπροσώπησης, καθώς επίσης και διαχείρισης για την άσκηση των δικαιωμάτων αναπαράστασης, εκτέλεσης, απαγγελίας και ραδιοφωνικής μετάδοσης, συμπεριλαμβανομένης της παρουσίασης στο κοινό μέσω δορυφόρου και της μηχανικής και κινηματογραφικής αναπαραγωγής των προστατευόμενων έργων»*.

Άποψη του αιτούντος δικαστηρίου

- 19 Κατά την άποψη του αιτούντος δικαστηρίου, το ερώτημα είναι βάσιμο. Συγκεκριμένα, μολονότι είναι αληθές, όπως υποστηρίζει η LEA, ότι μια νομική πράξη όπως η οδηγία προσφέρεται για ευέλικτη μεταφορά στο εθνικό δίκαιο, εντούτοις υφίσταται η αρχή της προσήκουσας και πλήρους μεταφοράς μιας οδηγίας, δεδομένου ότι το σύστημα που θεσπίζει ο νομοθέτης της Ένωσης αποσκοπεί, στο σύνολό του, στην παραγωγή αποτελεσμάτων εναρμόνισης τα οποία αρμόζουν στους στόχους της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Η μερική, μη πλήρης ή κατά παράλογο τρόπο μεταφορά μιας οδηγίας στο εσωτερικό δίκαιο συνιστά, κατά πάγια νομολογία του ΔΕΕ, παράβαση του δικαίου της Ένωσης.
- 20 Επομένως, ο εθνικός νομοθέτης όφειλε, κατά τη μεταφορά της οδηγίας στο εθνικό δίκαιο, να μεριμνήσει ώστε να επιτευχθεί ο κάτωθι στόχος (αιτιολογική σκέψη 7 της οδηγίας) *«συντονισμός της νομοθεσίας των κρατών μελών σχετικά με τη διαχείριση των δικαιωμάτων πνευματικής ιδιοκτησίας και τη χορήγηση πολυεδαφικών αδειών σε επιγραμμικά δικαιώματα επί μουσικών έργων με σκοπό την ύπαρξη ισότιμων εγγυήσεων σε ολόκληρη την Ένωση. Επομένως, η παρούσα οδηγία θα πρέπει να έχει ως νομική βάση το άρθρο 50, παράγραφος 1, ΣΛΕΕ»*. Κατά το αιτούν δικαστήριο, προκύπτει σαφώς ότι η έλλειψη νομοθέτησης, στο πλαίσιο της εθνικής νομοθεσίας, περί των αρμοδιοτήτων και των δικαιωμάτων που παρέχονται στις ΑΟΔ ή ο αποκλεισμός τους από εκείνους τους φορείς που νομιμοποιούνται για τη διαμεσολάβηση σε ζητήματα δικαιωμάτων πνευματικής ιδιοκτησίας συνιστά, μολονότι εμπίπτει στη διακριτική ευχέρεια περί μεταφοράς της οδηγίας, μη βιώσιμη επιλογή του εθνικού νομοθέτη καθόσον δημιουργεί εμπόδια στην άσκηση ισοδύναμων οικονομικών δραστηριοτήτων, εντός της εθνικής επικράτειας, για υποκείμενα του ευρωπαϊκού δικαίου, όπως η JAMENDO, τα οποία συστήνονται υπό τη διαφορετική μορφή των ΑΟΔ. Η εν λόγω αντίφαση σημειώνεται και στην ιταλική νομοθεσία μεταφοράς στο εθνικό δίκαιο, καθόσον, στο άρθρο 4 του νόμου μεταφοράς στο εσωτερικό δίκαιο, αφενός, ορίζεται ότι *«οι δικαιούχοι μπορούν να αναθέσουν σε οργανισμό συλλογικής διαχείρισης ή σε ανεξάρτητη οντότητα διαχείρισης της επιλογής τους τη διαχείριση των δικαιωμάτων τους, των σχετικών κατηγοριών ή τύπων έργων και άλλων προστατευόμενων αντικειμένων στις περιοχές που αυτοί υποδεικνύουν, ανεξαρτήτως του κράτους ιθαγένειας της Ευρωπαϊκής Ένωσης, της κατοικίας ή της εγκατάστασης του οργανισμού συλλογικής διαχείρισης, της ανεξάρτητης οντότητας*

διαχείρισης ή του δικαιούχου», υπονοώντας κατ' αυτόν τον τρόπο [ότι] οι δικαιούχοι μπορούν να αναθέσουν τη διαχείριση των δικαιωμάτων αδιακρίτως σε ΟΣΔ ή ΑΟΔ οποιουδήποτε κράτους μέλους της Ευρωπαϊκής Ένωσης, ενώ, αφετέρου, το ίδιο κείμενο δεν θίγει *«τις διατάξεις του άρθρου 180 του νόμου 633 της 22ας Απριλίου 1941, όσον αφορά τη δραστηριότητα της διαμεσολάβησης για ζητήματα δικαιωμάτων πνευματικής ιδιοκτησίας»*, η οποία επιφυλάσσεται στην εθνική επικράτεια μόνο στη SIAE και τους ΟΣΔ. Κατ' ουσίαν, ο Ιταλός νομοθέτης, καίτοι μετέφερε πλήρως το πνεύμα της οδηγίας στο εσωτερικό δίκαιο, εισήγαγε περιορισμό υπό μορφή εξαίρεσης, κατά τρόπο μη συνάδοντα προς τις αρχές της οδηγίας.

- 21 Η εθνική κανονιστική ρύθμιση, ως απορρέουσα από το άρθρο 4, παράγραφος 2, του διατάγματος μεταφοράς στο εθνικό δίκαιο και από την ισχύουσα διατύπωση του άρθρου 180 του νόμου περί πνευματικής ιδιοκτησίας, όπως τροποποιήθηκε με σκοπό την προσαρμογή του στην οδηγία, αποκλείει τη δυνατότητα δραστηριοποίησης των ΑΟΔ στην Ιταλία, επιβάλλοντας ως εκ τούτου σε αυτές τη σύναψη συμβάσεων αμοιβαιότητας με τη SIAE ή με άλλους ΟΣΔ, ενώ εξακολουθεί να ισχύει η δυνατότητα απευθείας διαχείρισης εκ μέρους των δικαιούχων.
- 22 Η αναγνώριση από την οδηγία των ΑΟΔ ως φορέων που δραστηριοποιούνται νομίμως στη διαχείριση και διαμεσολάβηση σε ζητήματα δικαιωμάτων πνευματικής ιδιοκτησίας, υπό το ευνοϊκό για τον ανταγωνισμό πρίσμα της έννομης τάξης της Ένωσης, απαιτεί, προκειμένου να θεμελιωθεί οποιοσδήποτε εδαφικός περιορισμός της δραστηριότητάς τους, ειδική αιτιολογία υπαγόμενη σε μία από περιπτώσεις που ρητώς προβλέπονται στην εν λόγω έννομη τάξη. Είναι εξάλλου γνωστό ότι πολλά κράτη μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης έπαυσαν να επιτρέπουν μόνο σε συγκεκριμένους φορείς το δικαίωμα διαμεσολάβησης σε ζητήματα δικαιωμάτων πνευματικής ιδιοκτησίας, και ότι πλέον, πέραν των ΟΣΔ, επιτρέπεται να δραστηριοποιούνται στον τομέα αυτόν και οι ΑΟΔ, συμπεριλαμβανομένων και των εγκατεστημένων σε άλλα κράτη μέλη.
- 23 Οι ΑΟΔ είναι, όπως και οι ΟΣΔ, οργανισμοί εξουσιοδοτημένοι να διαχειρίζονται τα δικαιώματα πνευματικής ιδιοκτησίας εξ ονόματος περισσοτέρων του ενός δικαιούχων, για το συλλογικό όφελος των εν λόγω δικαιούχων· οι δομικές και λειτουργικές διαφορές μεταξύ των εν λόγω φορέων, οι οποίες ενδέχεται να είναι κρίσιμες στο πλαίσιο της ρυθμίσεως σχετικά με την εσωτερική λειτουργία και τους ελέγχους, δεν φαίνονται *prima facie* κρίσιμες για τους σκοπούς τυχόν περιορισμών στην δραστηριότητα διαμεσολάβησης, η οποία από δομική άποψη είναι πανομοιότυπη, συνιστάμενη στην ανάθεση της διαχείρισης και στη χορήγηση αδειών και εν πάση περιπτώσει πρέπει να ασκείται προς το συμφέρον των δικαιούχων.
- 24 Η οδηγία στο μεγαλύτερο μέρος των διατάξεών της αντιμετωπίζει με ενιαίο τρόπο τη δραστηριότητα της συλλογικής διαχείρισης των δικαιωμάτων, υπό τη διττή όψη της ανάθεσης της διαχείρισης από τους δημιουργούς και της χορήγησης αδειών στους χρήστες, οπότε το δικαίωμα δράσης των ΑΟΔ μπορεί να συναχθεί

και από την αιτιολογική σκέψη 15 της οδηγίας, ως συμφυές με το δικαίωμα των δικαιούχων να αναθέτουν τη διαχείριση ελεύθερα και στους εν λόγω φορείς («[ο]ι δικαιούχοι θα πρέπει να μπορούν να αναθέτουν τη διαχείριση των δικαιωμάτων τους σε ανεξάρτητες οντότητες διαχείρισης»), σύμφωνα με την ευνοϊκή για τον ανταγωνισμό προσέγγισή της.

- 25 Επομένως, το εκ πρώτης όψεως βάσιμο της αίτησης ασφαλιστικών μέτρων εξαρτάται σε μεγάλο βαθμό από την εφαρμογή εθνικής ρύθμισης η οποία εκφράζει αρχή ενδεχομένως αντίθετη προς τη νομοθεσία της Ένωσης.
- 26 Το υποβαλλόμενο ερώτημα είναι προφανές ότι εμπίπτει στο πεδίο ενδιαφέροντος της ευρωπαϊκής κανονιστικής ρύθμισης, είτε διότι μία ολόκληρη επιμέρους εθνική αγορά, στην προκειμένη περίπτωση η ιταλική, αποτελεί ασφαλώς ουσιώδες μέρος της κοινής αγοράς, είτε διότι η διαφορά θέτει τη LEA απέναντι σε μια εταιρία συλλογικής διαχείρισης (collecting) νόμιμα δραστηριοποιούμενη σε άλλες χώρες της Ένωσης, με αντικείμενο υπηρεσίες διαχείρισης και διαμεσολάβησης σε ζητήματα δικαιωμάτων πνευματικής ιδιοκτησίας υπέρ Ιταλών ή ξένων δημιουργών.
- 27 Η διαφορά, για την περίπτωση που κριθεί βάσιμο το ερώτημα, πρέπει να επιλυθεί κατ' εφαρμογή του άρθρου 4, παράγραφος 2, του διατάγματος μεταφοράς στο εθνικό δίκαιο, το οποίο παρέχει στους δικαιούχους τη δυνατότητα να αναθέτουν τη διαχείριση είτε σε οργανισμό συλλογικής διαχείρισης είτε σε ανεξάρτητη οντότητα διαχείρισης της επιλογής τους, οι οποίοι έχουν συσταθεί ή είναι εγκατεστημένοι σε οποιοδήποτε κράτος μέλος, αλλά ανεξάρτητα από την παραπομπή στο άρθρο 180 του νόμου περί πνευματικής ιδιοκτησίας και την επιφύλαξη που ορίζεται σε αυτό υπέρ της SIAE και των λοιπών ΟΣΔ, ως εκ τούτου κατ' εφαρμογή του κανόνα εσωτερικού δικαίου σύμφωνα με την οδηγία και όχι με απευθείας εφαρμογή αυτού.
- 28 Το ερώτημα είναι κρίσιμο στην παρούσα δίκη, δεδομένου ότι η αιτούσα προβάλλει τη διαρκή και υφιστάμενη παρανομία της συμπεριφοράς της καθής ως προϋπόθεση για την αξίωση παύσεως της δραστηριότητας και την επέκταση του αιτήματος αποζημιώσεως και στο μεταγενέστερο χρονικό διάστημα.
- 29 Πρέπει να εκτιμηθεί συνεπώς εάν απαιτείται να μην εφαρμοστεί ο εσωτερικός κανόνας προκειμένου να εξασφαλιστεί η τήρηση των κανόνων του ευρωπαϊκού δικαίου σχετικά με την ελευθερία εγκατάστασης και την ελεύθερη παροχή υπηρεσιών (άρθρα 49 και 56 ΣΛΕΕ), και της οδηγίας 2014/26/ΕΕ, και για τον σκοπό αυτόν πρέπει να υποβληθεί στο Δικαστήριο το προδικαστικό ερώτημα, όπως αναδιατυπώνεται στη συνέχεια
- 30 Το ερώτημα έχει επείγοντα χαρακτήρα κατά την έννοια του άρθρου 105 του Κανονισμού Διαδικασίας του Δικαστηρίου, δεδομένου ότι, όπως προαναφέρθηκε, η δραστηριότητα της JAMENDO ασκείται στο πλαίσιο τυπικής παρανομίας, και συνεπώς η ενδεχόμενη αρνητική απάντηση στο προδικαστικό ερώτημα θα έχει ως συνέπεια την ανάγκη επείγουσας λήψης ασφαλιστικού μέτρου υπέρ της LEA.

Προδικαστικό ερώτημα

«Έχει η οδηγία 2014/26/ΕΕ την έννοια ότι αντιτίθεται σε εθνικό νόμο που προβλέπει ότι η πρόσβαση στην αγορά διαμεσολάβησης σε ζητήματα δικαιωμάτων πνευματικής ιδιοκτησίας ή, εν πάση περιπτώσει, η χορήγηση αδειών στους χρήστες, αναγνωρίζεται μόνο στους φορείς οι οποίοι δύνανται να χαρακτηριστούν, κατά τον ορισμό της ίδιας της οδηγίας, ως οργανισμοί συλλογικής διαχείρισης, αποκλείοντας τους φορείς που χαρακτηρίζονται ως ανεξάρτητες οντότητες διαχείρισης, οι οποίοι έχουν συσταθεί είτε στο ίδιο κράτος είτε σε άλλα κράτη μέλη;»

ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΛΟΓΟΥΣ ΑΥΤΟΥΣ

Διατάσσει την άμεση διαβίβαση της παρούσας διάταξης [παραλειπόμενα] στη Γραμματεία του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης για ενδεχόμενη εφαρμογή της ταχείας διαδικασίας δυνάμει του άρθρου 105 του Κανονισμού Διαδικασίας του Δικαστηρίου.

[παραλειπόμενα]

Ρώμη, 5 Ιανουαρίου 2022

[παραλειπόμενα]